

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) oraz Umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą (Dz.U. z 2009 r. nr 133, poz. 1095), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18.02.2020r. odmówił K. S. (1) prawa do zmiany wysokości świadczenia emerytalnego. W uzasadnieniu organ wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył nowych dokumentów mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia. Według ZUS wnioskodawca nie udokumentował okresu ubezpieczenia na terenie Polski przed 1.01.1999 r. i dlatego brak jest możliwości ustalenia kapitału początkowego i uwzględnienia okresu studiów do wyczenia kapitału początkowego.

(decyzja k. 31 akt ZUS)

K. S. (1) w dniu 1 czerwca 2020 r. odwołał się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Łodzi uznając ją za krzywdzącą i wniósł o jej zmianę poprzez ponowne ustalenie wysokości emerytury. Ubezpieczony podniósł, że w latach 1975-1976; 1978-1979; 1981-1983 wykonywał pracę zarobkową na terytorium Kanady. Jednocześnie też w latach 1973-1978 odbywał on wyższe studia magisterskie na Uniwersytecie (...), które ukończył w 1983 r. uzyskując tytuł magistra. W latach 1998-2005 r. prowadził działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej z M. M. pod firmą (...) S.C. Jednocześnie w latach 1978-2005 r. podlegał ubezpieczeniu rolniczemu w KRUS. Począwszy zaś od 2005 r. do chwili obecnej wykonuje on pracę nauczyciela- wychowawcy.

(odwołanie k. 3 – 4 verte)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie k. 6 – 6 verte)

W piśmie procesowym z dnia 19.10.2020 r. ubezpieczony sprecyzował swoje stanowisko w sprawie i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ponowne ustalenie wysokości emerytury a ewentualnie o jej uchylenie. Ubezpieczony podkreślił, że dodatkowo powinien być zaliczony okres jego zatrudnienia w charakterze piłkarza przed 1999 r. w Przedsiębiorstwie (...) obecnie (...).

(pismo procesowe z dnia 19.10.2020 r. k. 21 – 22 verte)

Na terminie rozprawy z dnia 25 stycznia 2021 r. ubezpieczony zmodyfikował swoje stanowisko w sprawie i wniósł o ponowne przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu jego pracy za granicą na terenie Kanady w okresach od 27.07.1975 r. do 10.10.1976 r., od 24.08.1978 r. do 20.05.1979 r. , od 26.06.1981 r. do 20.11.1982 r. Poza tym wniósł o uwzględnienie okresu studiów wyższych. Dodatkowo podkreślił, że od 1.09.2005 r. podjął on pracę w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) do 31.08.2012 r., potem podjął pracę od 01.09.2012 r. na podstawie umowy o pracę w (...) Ośrodku (...). 4 w Ł..

(e – protokół rozprawy z dnia 25.01.2021 r. oświadczenie wnioskodawcy 00:00:25 – 00:06:52, płyta CD k. 30)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje:

Wnioskodawca K. S. (1) urodził się w dniu (...)

(okoliczność bezsporna)

W okresie od 01.10.1973 r. do 25.01.1983 r. K. S. (1) studiował na studiach dziennych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi (...) uzyskując tytuł magistra. W latach 1975 - 1976 korzystał z urlopu dziekańskiego.

(zaświadczenie k. 6, 30 akt ZUS)

W okresie od 1.01.1979 r. do 30.09.2005 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i z tego tytułu ma on przyznane prawo do emerytury rolniczej. Przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej nie zostały uwzględnione okresy zatrudnienia pracowniczego.

(zaświadczenie k. 16 akt ZUS)

W latach 1976, 1981 – 1982 wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym na terytorium Kanady.

(formularz łącznikowy k. 26 – 27 verte)

Brak jest jakiegokolwiek dokumentacji osobowo – płacowej wnioskodawcy z zakładu pracy (...) Ł. oraz ze Spółdzielni (...).

(bezsporne)

Ubezpieczony w dniu 29.08.2019r. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Do przedmiotowego wniosku załączył zaświadczenie z uczelni potwierdzające okres nauki w szkole wyższej w okresie od 01.10.1973 r. do 25.01.1983r.

(wniosek k. 1- 2 verte, zaświadczenie k. 6 akt ZUS)

Decyzją z dnia 21.10.2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U z 2018 r., poz. 1270) oraz Umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą (Dz.U. z 2009 r. nr 133, poz. 1095) przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej od 04.08.2019r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę.

Podstawa obliczenia emerytury podlegała pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 173442,14 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 217,10 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła 798,90 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej: $((...),14 + 0,00 + 0,00) / 217,10 = 798,90$ zł.

Emerytura przyznana od 04.08.2019 r. w kwocie 798,90 zł była niższa od najniższej emerytury, która wyniosła 1100,00 zł. Emerytury nie podwyższono, gdyż wnioskodawca nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat w Polsce.

Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu, gdyż wnioskodawca kontynuował zatrudnienie.

Wskazano, że decyzja o przyznaniu emerytury została obliczona na podstawie zewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, które dotyczą ubezpieczenia na terenie Polski po dniu 31.12.1998 r. Nie uwzględniono okresu od 01.01.1998 do 31.12.1998, ponieważ wnioskodawca nie został zgłoszony do ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Z uwagi na fakt, iż nie udokumentował on okresu ubezpieczenia na terenie Polski- brak było możliwości ustalenia kapitału początkowego i uwzględnienia okresu studiów do wyliczenia kapitału początkowego (w myśl art. 4 pkt

13 ustawy emerytalnej określenie ubezpieczony oznacza - osobę podlegającą ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osobę, która przed dniem wejścia w życie ustawy podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników).

(decyzja k. 18 – 20 akt ZUS)

W dniu 18.02.2020r. K. S. (1) złożył w organie rentowym wniosek o przeliczenie wysokości emerytury, do którego załączył ponownie zaświadczenie o odbyciu studiów wyższych.

(wniosek k. 29, zaświadczenie k. 30 akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 marca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) oraz Umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą (Dz.U. z 2009 r. nr 133, poz. 1095), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18.02.2020r. odmówił K. S. (1) prawa do zmiany wysokości świadczenia emerytalnego. W uzasadnieniu organ wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył nowych dokumentów mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia. Według ZUS wnioskodawca nie udokumentował okresu ubezpieczenia na terenie Polski przed 1.01.1999 r. i dlatego brak jest możliwości ustalenia kapitału początkowego i uwzględnienia okresu studiów do wyliczenia kapitału początkowego.

(decyzja k. 31 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym aktach rentowych ZUS.

Sąd pominął dowód z zeznań świadków K. S. (2) i S. K. na okoliczność pracy ubezpieczonego w okresie odbywania przez niego studiów wyższych w szczególności: rodzaju, charakteru tej pracy, wymiaru czasu pracy, okresu zatrudnienia, uzyskiwania wynagrodzenia, gdyż nie mają one żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Wskazani uczestnicy postępowania nie posiadali żadnej wiedzy w zakresie powyższych okoliczności. Nie byli oni w stanie wskazać zarówno precyzyjnego okresu świadczenia pracy przez ubezpieczonego, jak i też przede wszystkim podstawy prawnej w oparciu, o którą czynności miały być przez niego wykonywane (umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa agencyjna) ani też jej wymiaru, bądź jakichkolwiek parametrów pozwalających na wyliczenie wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie K. S. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2022 r. poz. 504 t.j.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Zgodnie z treścią art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W myśl art. 26 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 cytowanej ustawy.

Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach.

Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W myśl art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie cytowanej ustawy.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 cytowanej ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym, niż określony w art. 5 ust. 2. (ust. 2)

W myśl art. 7 punkt 9 ustawy emerytalnej okresem nieskładkowym jest w szczególności okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów.

Według art. 8 cytowanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe.

Stosownie do art. 10 pkt. 1 przytoczonego aktu prawnego przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,

3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust. 3)

Dodatkowo wyjaśnić w tym miejscu należy, że instytucja kapitału początkowego została wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jest ona związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1 tej ustawy). Dotychczasowe zasady obowiązują w stosunku do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy, który stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 (art. 173 ust. 2 ustawy emerytalnej). Zgodnie z art. 173 ust. 3 cytowanej ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1.01.1999 r.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. W ust. 2 art. 174 ustawy emerytalnej, postanowiono zaś, że przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem 1.01.1999r.: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6; 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5; 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Dodać należy, że katalog z art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 11.03.2005 r., III AUa 1380/04, OSA 2006/6/20; por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 6.12.2016r. III AUa 274/16).

Powyższe oznacza zawężenie w stosunku do zasad ogólnych, gdyż do obliczania emerytury na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe przebyte także po dacie 1.01.1999r.

Podkreślić zatem należy, że brak jest podstaw prawnych do ustalenia wartości kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresów składkowych i nieskładkowych przebytych po dniu 1.01.1999 r., co wynika wprost z treści art. 173 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie tej ustawy a zatem na dzień 1.01.1999 r. Kapitał początkowy wyliczany jest każdej osobie na dzień 1 stycznia 1999 r., bez względu na to, kiedy zostanie przesłany do ZUS wniosek wraz z dokumentami o jego ustalenie i kiedy zostanie wydana decyzja ustalająca jego wysokość.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy tj. 1.01.1999 r.: okresy składkowe określone w art. 6 ustawy emerytalnej oraz okresy nieskładkowe określone w art. 7 ustawy emerytalnej. Kapitał początkowy jest bowiem formułą umożliwiającą odtworzenie okresów przebytych do dnia 31.12.1998 r., zostaje ustalony na dzień 1.01.1999 r. i zapisany na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Stanowi on kapitał wyjściowy, do którego następnie doliczane są opłacone od 1.01.1999 r. składki na ubezpieczenie emerytalne. Kwota kapitału początkowego uzależniona jest między innymi od długości okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed dniem 1.01.1999 r., podstawy wymiaru do ustalenia, której przyjmowane jest wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne przed 1999 r. Przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego na dzień 31.12.1998 r. do wyliczenia przyjmuje się udowodniony okres składkowy i

nieskładkowy obliczony na zasadach analogicznych jak okresy składkowe i nieskładkowe wymagane do przyznania emerytury.

Natomiast zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej powołanej ustawy prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W efekcie wznowienia postępowania w trybie art. 114 zapada jedna decyzja merytoryczna, która nie musi uchylać poprzedniej decyzji – wystarczy, że zawiera nowe rozstrzygnięcie co do istoty (tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 25 września 2013 r. III AUa 1750/12).

Z treści § 22 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku poz. 237, nr 1412) wynika, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Jednakże judykatura stoi na stanowisku, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2006 roku, I UK 115/06).

Od 1 października 2009 r. obowiązuje Umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą, podpisana w W. w dniu 2 kwietnia 2008 r. (Dz.U. z 2009 r. nr 133, poz. 1095), oraz Porozumienie Administracyjne w sprawie stosowania tej umowy podpisane w tym samym dniu (Dz.U. z 2009 r., nr 133 poz. 1097).

(...)kanadyjska Umowa z 2008 r. ma zastosowanie przy ustalaniu uprawnień, obliczaniu wysokości oraz wypłacie świadczeń emerytalno-rentowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do osób posiadających okresy ubezpieczenia przebyte na podstawie polskich przepisów prawnych oraz okresy ubezpieczenia lub zamieszkania przebyte zgodnie z ustawodawstwem Kanady, niezależnie od miejsca zamieszkania tych osób, oraz osób zamieszkałych na terytorium Kanady, posiadających okresy ubezpieczenia (okresy składkowe, nieskładkowe) przebyte wyłącznie w Polsce, a także osób pozostałych przy życiu po śmierci ww. ubezpieczonych (renty rodzinne, zasiłki pogrzebowe).

Porozumienie zawiera przepisy konieczne dla sprawnej realizacji Umowy przez polskie i kanadyjskie instytucje ubezpieczeniowe, wskazuje polskie i kanadyjskie instytucje łącznikowe, które odpowiadają za zapewnienie koordynacji i wymianę informacji między instytucjami obu państw, a także uczestniczą w informowaniu osób zainteresowanych o prawach i obowiązkach wynikających z Umowy. Porozumienie to wskazuje również instytucje właściwe, które bezpośrednio uczestniczą w realizacji Umowy (np. rozpatrują prawo do świadczeń pieniężnych, wydają stosowne decyzje, wypłacają świadczenia, kierują wnioski o świadczenia pieniężne do instytucji właściwej drugiej Strony Umowy).

W świetle art. 5 Porozumienia Administracyjnego w sprawie stosowania tej umowy

1. Jeżeli instytucja właściwa Strony otrzyma wniosek o świadczenie zgodnie z ustawodawstwem drugiej Strony to niezwłocznie przekazuje ten wniosek instytucji właściwej drugiej Strony, wskazując datę otrzymania wniosku.

2. Wraz z wnioskiem instytucja właściwa pierwszej Strony przekazuje również wszelkie dostępne jej dokumenty, które mogą być niezbędne instytucji właściwej drugiej Strony do ustalenia uprawnień wnioskodawcy do tego świadczenia.

3. Dane osobowe dotyczące osoby fizycznej zawarte we wniosku zostaną potwierdzone przez instytucję właściwą pierwszej Strony, która potwierdza, że informacje zostały oparte na dokumentach dowodowych; przesłanie tak potwierdzonego formularza zwalnia instytucję właściwą z obowiązku przesłania dokumentów dowodowych. Rodzaj informacji, których dotyczy niniejszy ustęp, zostanie uzgodniony przez instytucje łącznikowe Stron.

4. Oprócz wniosku i dokumentacji, o których mowa w ustępach 1 i 2 instytucja właściwa pierwszej Strony przesyła instytucji właściwej drugiej Strony formularz wykazujący w szczególności okresy uznawane zgodnie z ustawodawstwem pierwszej Strony.

5. Instytucja właściwa drugiej Strony określa uprawnienia wnioskodawcy i zawiadamia instytucję właściwą pierwszej Strony o swojej decyzji.

6. Instytucja właściwa Strony może odmówić przyjęcia wniosku o świadczenie zgodnie z ustawodawstwem drugiej Strony, jeżeli ten wniosek nie zostanie zgłoszony na uzgodnionym formularzu.

7. Instytucja właściwa Strony może odmówić przyjęcia lub przekazania informacji instytucji właściwej drugiej Strony, jeżeli ta instytucja nie zwraca się o informacje lub nie dostarcza ich na uzgodnionym formularzu.

Przy załatwianiu wniosków emerytalno-rentowych na podstawie (...)kanadyjskiej Umowa z 2008 r. wprowadzone zostały następujące wzory formularzy łącznikowych:

CAN-PL 1 - wniosek o polską emeryturę-rentę z tytułu niezdolności do pracy;

CAN-PL 2 - wniosek o polską rentę rodzinną;

CAN -PL 4 – wniosek o potwierdzenie okresów ubezpieczenia;

CAN-PL 6 - wniosek o wypłatę polskiego zasiłku pogrzebowego.

Według art. 11 ust. 1 Umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą, jeżeli osoba nie posiada prawa do świadczenia, ponieważ nie zgromadziła wystarczającej liczby okresów uznawanych zgodnie z ustawodawstwem strony, uprawnienie tej osoby do takiego świadczenia jest ustalane przez sumowanie tych okresów oraz okresów określonych w ustępach od 2 do 4, pod warunkiem że okresy te się nie pokrywają.

3. Dla celów ustalenia prawa do emerytury zgodnie z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej:

(a) rok kalendarzowy będący okresem uznawanym zgodnie z Planem E.-Rentowym Kanady jest uważany za 12 miesięcy uznawanych zgodnie z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej;

(b) miesiąc będący okresem uznawanym zgodnie z Ustawą Zabezpieczenia Emerytalnego Kanady oraz niebędący częścią okresu uznawanego zgodnie z Planem E.-Rentowym Kanady jest uważany za miesiąc uznawany zgodnie z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Dla celów ustalenia prawa do świadczenia innego niż emerytura zgodnie z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej, rok kalendarzowy będący okresem uznawanym zgodnie z Planem E.-Rentowym Kanady jest uważany za 12 miesięcy uznawanych zgodnie z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl art 13 ust. 1 tej umowy niezależnie od innych postanowień niniejszej Umowy, jeżeli łączny czas trwania okresów uznawanych, zgromadzonych przez osobę zgodnie z ustawodawstwem Strony, jest krótszy, niż jeden rok oraz jeżeli, biorąc pod uwagę wyłącznie te okresy, nie powstaje żadne prawo do świadczenia zgodnie z ustawodawstwem

tej Strony, instytucja właściwa tej Strony nie jest zobowiązana na mocy niniejszej Umowy do wypłacenia tej osobie świadczenia w odniesieniu do tych okresów.

2. Niezależnie od postanowień ustępu 1, takie okresy uznawane są jednak uwzględniane przez instytucję właściwą drugiej Strony celem ustalenia prawa do świadczenia tej Strony przez zastosowanie postanowień rozdziału 1.

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującym się K. S. (1) ciążył ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to on powinien udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Samo zaś twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 k.p.c.). Odwołujący był zobowiązany więc przedłożyć dowody na podstawie, których możliwym byłoby ustalenie okresów ubezpieczenia przed 1.01.1999 r. i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Ubezpieczony zgłosił dowód z zeznań świadków i jednocześnie przyznał, że nie jest w posiadaniu żadnej dokumentacji osobowo - płacowej z okresu jego zatrudnienia przed 1.01.1999 r., w tym z zakładu pracy (...) Ł. oraz ze Spółdzielni (...). Natomiast zawnioskowani świadkowie nie posiadali żadnej dokładnej wiedzy na okoliczność pracy ubezpieczonego w Spółdzielni (...) w okresie odbywania przez ubezpieczonego studiów wyższych w szczególności: rodzaju, charakteru tej pracy, wymiaru czasu pracy, okresu zatrudnienia, uzyskiwania wynagrodzenia.

Nie jest, zatem możliwe bez jakichkolwiek dokumentów osobowo – płacowych, w tym świadectw pracy oraz umów o pracę ustalenie konkretnych i pewnych okresów pracy oraz ich podstawy prawnej, a także kwot realnie otrzymywanych przez wnioskodawcę wynagrodzeń. W niniejszej sprawie zeznania świadków nie dają żadnych podstaw do odtworzenia rzeczywistych okresów pracy i ich charakteru, wymiaru w jakim praca była świadczona oraz wysokości uzyskanych, w spornym okresie, dochodów. Brak jest możliwości ustalenia okresów pracy oraz wysokości wynagrodzenia w zakresie, w jakim nie wynikają wprost z dokumentacji osobowo- płacowej w sposób niewątpliwy.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy podziela bowiem pogląd, który zaprezentował min. Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu okresów pracy i wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest, bowiem wykazanie przez ubezpieczonego okresów pracy i konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń, czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżzone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym spoczywał ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka. (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 sierpnia 2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641).

Okres zatrudnienia i wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu, bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku

uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Nie można, bowiem pominiąć, iż wysokość świadczenia emerytalnego pozostaje funkcją uzyskiwanych niegdyś dochodów, a zatem dla jego wyliczenia nieodzownym pozostaje ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalne przy tym jest opieranie się jedynie na hipotezach, czy założeniach, wynikających z przyjęcia średnich wartości.

Z całą mocą podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Ustalenie rzeczywistych zarobków jest decydujące o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenia społeczne. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419).

Podkreślić należy też, że okres ubezpieczenia społecznego rolników, za który opłacono składki nie może zostać uwzględniony w okresach składkowych, gdyż jak już wyżej wskazano w świetle art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie stanowi on okresu ubezpieczenia, a jedynie jest traktowany na równi z okresem składkowym w przypadku, gdy okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Wnioskodawca zaś ma już przyznane prawo do emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a z okresów ubezpieczenia w KRUS emeryturę rolniczą.

W niniejszym postępowaniu kanadyjska instytucja ubezpieczeniowa na formularzu PL – CAN 4 potwierdziła, że wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu na terenie Kanady przed datą 1.01.1999 r. Jednakże okresy ubezpieczenia potwierdzone przez kanadyjską instytucję ubezpieczeniową, nie mają żadnego wpływu na wysokość kapitału początkowego, w sytuacji, gdy ubezpieczony nie posiada przynajmniej jednego dnia ubezpieczenia do dnia 31.12.1998 r. na terytorium Polski. W tej sytuacji brak jest, bowiem możliwości zsumowania okresów ubezpieczenia przebytych w Polsce i w Kanadzie.

Jak wynika, zatem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca nie wykazał żadnego okresu ubezpieczenia przed datą 01.01.1999r. (art. 6 k.c.) brak było, więc możliwości ustalenia wartości kapitału początkowego a co za tym idzie przyjęcia do jego wyliczenia okresu studiów, jako okresu nieskładkowego.

W przypadku jednak uzyskania nowych dowodów potwierdzających okresy ubezpieczenia, wnioskodawca może wystąpić do organu rentowego z ponownym wnioskiem o przeliczenie wysokości jego świadczenia emerytalnego, do czego upoważnia art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W związku z powyższym brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do uwzględnienia odwołania skarżącego.

Mając na względzie wskazane okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie K. S. (1), jako niezasadne.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy pouczając go o sposobie i terminie do wniesienia apelacji

05.09.22r.